

Mina-Maria RUSU (coordonator)
Geanina COTOI • Carmen-Irina HĂILĂ • Mihaela TIMINGERIU

Exerciții practice de LIMBA ROMÂNĂ

Competență și performanță
în comunicare

Clasa a VII-a

Editia a IX-a

Editura Paralela 45

Acest auxiliar didactic este aprobat pentru utilizarea în unitățile de învățământ preuniversitar prin O.M.E.N. nr. 3022/08.01.2018.

Lucrarea este elaborată în conformitate cu Programă școlară de limba și literatura română aprobată prin O.M.E.C.I. nr. 5097/09.09.2009.

Referent științific: Anca-Denisa Petrache

Redactare: Mugur Butuza, Daniel Mitran

Tehnoredactare: Mihai Constantin

Pregătire de tipar: Marius Badea

Design copertă: Ionuț Broșțianu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Exerciții practice de limba română : competență și performanță în

comunicare : clasa a VII-a / Mina-Maria Rusu (coord.), Geanina Cotoi,

Irina Hăilă, Mihaela Timingeriu. - Ed. a 9-a. - Pitești : Paralela 45, 2018

ISBN 978-973-47-2779-7

I. Rusu, Mina-Maria

II. Cotoi, Geanina

III. Hăilă, Irina

IV. Timingeriu, Mihaela

811.135.1

Copyright © Editura Paralela 45, 2018

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,

iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

Cartea – obiect cultural

Editura. Colecția. Asteriscul. Subsolutul de pagină

Dragă cititorule,

Ți-am pregătit o carte frumoasă și un pic... misterioasă! Pe măsură ce o vei răsfoi, vei descoperi în paginile marcate diverse indicii, cu ajutorul cărora, respectând ordinea literelor indicate, vei reconstitui mai întâi un cuvânt-cheie și apoi un mesaj... Ca un detectiv adevărat, notează atent la final fiecare indice, ca să descoperi misterul. Succes!

1. Privește cu atenție coperta alăturată și notează:

– editura la care a apărut volumul:

.....

– titlul colecției din care face parte cartea:

.....

2. Ți se pare adecvat titlul colecției? Argumentează!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Marchează textul aflat în subsolul paginii în imaginea următoare:

5. Notează trei exemple de informații care pot să apară în subsolul de pagină.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Noțiuni de sintaxă

Citește cu atenție textele următoare și apoi rezolvă cerințele.

A. Când se jucau de-a „cine-i dirijorul”, Peter zbura până aproape de apă și atingea în treacăt coada fiecărui rechin, așa cum un copil își plimbă degetul pe gratiile unui gard. La proba asta, nu prea reușeau să-i fie pe potrivă, deși poate că își dădea într-adevăr aere, mai ales când se tot uita în urmă să vadă câte cozi de rechin le scăpaseră.

- Trebuie să fii drăguți cu el, insistă Wendy pe lângă frații ei. Ce ne-am face dacă ne-ar părăsi?
  - Ne-am întoarce acasă, spuse Michael.
  - Și cum am găsi drumul înapoi fără el?
  - Atunci, am merge mai departe, spuse John.
  - Păi, asta-i lucrul cel mai cumplit, John. Va trebui să tot mergem mai departe, fiindcă n-am ști cum să ne oprim.
- (J.M. Barrie, *Peter Pan*)

ACTUALIZARE

1. a) Subliniază predicatele din fragmentul scris în chenar.
b) Desparte, în propoziții, frazele din fragmentul scris în chenar și precizează felul lor (principale sau secundare).
c) Transcrie propozițiile regente.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Transcrie, din fragmentul marcat în chenar, primele opt propoziții și menționează care sunt simple și care sunt dezvoltate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Transformă propozițiile simple identificate la exercițiul anterior în propoziții dezvoltate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Noțiuni de fonetică

Citește cu atenție textul și apoi rezolvă cerințele.

A sosit ziua tezei. Un singur subiect: „O amintire din viață”. M-am frământat vreun sfert de oră până să încep. Ce amintire să scriu, că aveam atâtea și atâtea?! Și cum războiul de-abia se terminase, am socotit că n-ar fi tocmai nepotrivit să povestesc „Întoarcerea tatii din războiu”.

Am scris două pagini impresionante și pline de duioșie.

Eram mulțumit de felul cum făcusem teza, și de un lucru eram sigur: că o scrisesem cât se poate de corect cu punctuație și ortografie.

Am așteptat aducerea tezelor la Română cu aceeași nerăbdare cu care așteptasem și rezultatul celorlalte teze.

În sfârșit a venit și ziua mult dorită!

Cestorul, cum era numit monitorul la liceu, a fost chemat la catedră, ca să-i ajute profesorului, și distribuirea a început.

Câțiva au luat „trei”, câțiva „cinci”, restul „șase” și „șapte” și unul singur, Constantinescu Dumitru, care făcea compuneri foarte frumoase, „nouă”!

Ah, cum l-am fericit pe Constantinescu, când am auzit că a luat nouă! Ce bine de el!...

— Popescu Băjenaru Grigore!

— Prezent!

— Zece!

(Grigore Băjenaru, Cișmigiu & comp.)

ACTUALIZARE

1. Desparte în silabe următoarele cuvinte din text: *singur, vreun, nepotrivit, punctuație, ortografie, catedră, aceeași, distribuirea, câțiva*.

.....

.....

2. Precizează numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele subliniate în text.

.....

.....

3. Se dau cuvintele:

• ziua

• viață

• ortografie

• distribuirea

• nouă

• atâtea

• aceeași

• făcea

• tezei

• războiul

• așteptasem

• a luat

• prezent

• să povestesc

• era

a) Notează cuvintele care conțin grupuri de sunete.

.....

.....

b) Încercuiește, folosind culori diferite, diftongii și situațiile de hiat din cuvintele notate la punctul a).

c) Precizează felul diftongilor (ascendenți sau descendenți) identificați la punctul b).

.....

.....

4. Transcrie, din text, structurile care conțin cratima ca semn de ortografie.

5. Găsește în text un verb, un substantiv, un numeral, respectiv un adjectiv care să conțină câte un diftong.

6. Selectează din fragmentul citat trei cuvinte care conțin același hiat.

PE 7. Redactează un text de 7–8 rânduri în care să prezinți posibilele reacții ale elevului Popescu Băjenaru Grigore după aflarea notei la teza de limba română. Selectează, din compunerea ta, cuvintele care conțin grupuri de sunete și ordonează-le pe trei coloane.

FOLOSIREA CORECTĂ A ACCENTULUI ÎN LIMBA ROMÂNĂ

1. Pune accentul în următoarele cuvinte: *tezei, subiect, războiul, abia, duioșie, punctuație, ortografie, câțiva, prezent.*

2. Transcrie toate numele proprii din text și încercuiește silabele accentuate.

3. Conjugă verbul *a scrie* la modul indicativ, timpul perfect simplu și marchează silaba accentuată a fiecărei forme verbale.

Exerciții complexe

1. 1. Lucrați în grupe de câte patru. Dați cât mai multe exemple de numere cardinale compuse care să conțină câte doi diftongi. Câștigă grupa care va oferi cele mai multe exemple într-un interval de 5 minute.

2. Găsește în textul următor cuvintele care conțin grupuri de sunete.

Când am plecat, un ornic bătea din ceață rar,

Atât de rar că timpul trecu pe lângă oră.

I-am auzit întâia bătaie amândoi,

Pierzându-se-n noiembrie prelungă și sonoră.

Poate mai bate încă secunda de atunci,

Poate-a tăcut îndată și-așteaptă să mai vie

Îmbrățișarea veche, din nou precum a fost,

Și lacrimile tale, în gara cenușie.

(Tudor Arghezi, *Despărțire*)

3. Desparte în silabe următoarele cuvinte: *covrig, arctic, punctual, funcție, fiică.*

4. Precizează numărul de litere și numărul de sunete din următoarele cuvinte: *magiun, triunghi, gingie, cercei, ruginiu.*

Adjectivul

ACTUALIZARE

I. Citește cu atenție textele date și rezolvă cerințele.

A. Tom stătu un moment, dându-le voie ochilor să se obișnuiască cu întunericul. Se afla într-o cameră foarte înaltă, unde pereții dispăreau într-un întuneric adânc, mult deasupra lui. Vedea numai o altă ușă, de cealaltă parte a coridorului. Era pe jumătate deschisă și o rază de lumină se revărsa în jurul ei, pe podea. Merse încet, cu grijă și în liniște spre ușă. Și numai trecerea pe coridorul mare era ca și cum ar fi pășit printr-un peisaj ciudat. Când ajunse destul de aproape de deschizătura ușii, se opri, își întinse gâtul înainte și se uită în cealaltă încăpere.

Observă o mobilă mare. Cele mai mari și mai masive scaune pe care le văzuse vreodată, grupate în jurul unei mese lungi, înalte și nefinisate. Mai erau o colivie de lemn pătrată pe masă și bucăți ciudate de frânghie groasă aruncată într-o parte.

Se auzi un zgomot ca un tunet și podeaua se clătină sub picioarele lui Tom. Farfuriile și vasele zornăiră și zdrăngăniră pe masa uriașă. Sunetul ca de tunet se auzea ca niște bătăi regulate, ca și cum o creatură uriașă ar fi venit pe coridor. Bum, bum, bum, bum, tot mai mare, tot mai aproape. Tropa... Tropa... Tom se ghemui cât mai tare, își îngropă capul în mâini și se făcu cât mai mic, încercând să pară una cu podeaua. Se împinse cât mai aproape de ușorul ușii și așteptă să apară un elefant. Tunetul se opri cu o trosnitură, iar Tom auzi o voce uriașă zbierând și cântând atât de tare, încât ecoul era trimis de jur-împrejurul zidurilor de piatră.

(Ian Beck, Povestea secretă a lui Tom Inimă-Curată, băiatul aventurier)

1. Valorificând conținutul textului, notează adjective potrivite pentru următoarele substantive:

- ușă .....
- coridor .....
- mobilă .....
- masă .....

2. Precizează numărul de forme flexionare ale adjectivelor notate la exercițiul anterior.

.....

.....

.....

3. Selectează, din text, trei adjective și notează câte un sinonim potrivit.

.....

.....

4. Menționează felul adjectivelor selectate la exercițiul anterior (propriu-zise sau provenite din alte părți de vorbire).

.....

.....

5. Formează, prin derivare cu sufix, un adjectiv, de la un substantiv existent în primul paragraf al textului.

.....

.....

6. Notează care dintre adjectivele subliniate sunt formate prin conversiune și explică, apoi, modul lor de formare.

.....

.....

7. Completează spațiile libere cu un adjectiv propriu-zis și un adjectiv provenit din verb la participiu.

- *ochi* ..... – *colivie* .....
– *coridor* ..... – *tunet*.....
– *scaun* .....

PE 8. Redactează un text de 7–8 rânduri în care să utilizezi cel puțin patru structuri create la exercițiul anterior. Scrie compunerea ta pe o foaie separată.

9. Transcrie, din primul paragraf al textului, două adjective aflate la două grade de comparație diferite, pe care le vei preciza.

10. Alcătuieste enunțuri care ar putea fi inserate în fragmentul citat și în care să utilizezi adjectivul *mare* la toate gradele de comparație.

PE 11. a) Redactează în 7–8 rânduri, pe o foaie distinctă, o continuare a fragmentului citat, în care să utilizezi cel puțin zece adjective.

b) Transcrie, din compunerea ta, cinci adjective și precizează funcția lor sintactică.

B. *Parcurile, locurile de joacă, amenajările urbane și curtea din spatele casei, toate arată mai bine atunci când sunt proiectate de un specialist. Oricare ar fi scara proiectului, arhitectul peisagist transformă spațiile exterioare în locuri mai plăcute, mai atente la context și mai utile.*

În domeniul peisagisticii, ca și în cazul arhitecturii și urbanismului, multidisciplinaritatea nu este în niciun caz un moft, ci o necesitate. Arhitecții peisagiști au legături strânse cu multe alte domenii, cu arhitecți și ingineri, cu specialiști în mediu, cu disciplinele sociale, cu protecția mediului și horticultura.

Se spune că urbanismul și peisagistica sunt cele mai importante profesii. Într-adevăr, în dezvoltarea urbană totul trebuie să plece de la mare la mic: arhitecții peisagiști sunt cei care realizează corelarea dintre un întreg și părțile lui, tratând zonele studiate ca organisme complexe ce trebuie să răspundă mediului, necesităților comunităților și, mai ales, celor ale individului. (Bianca Sanda, „Arhitectul peisagist”, revista *Casa mea*, nr. 7/2007)

1. Subliniază în primul paragraf perechile substantiv–adjectiv.

2. Precizează gradele de comparație ale adjectivelor notate la exercițiul anterior.

3. Transcrie, din al doilea paragraf, adjectivele obținute prin conversiune și explică, apoi, modul lor de formare.

4. a) Subliniază în text enunțul în care se definesc urbanismul și peisagistica.

b) Precizează gradul de comparație, funcția sintactică și cazul adjectivului din acest enunț.

Cuprins

TEST DE EVALUARE ÎNȚĂLĂ	3	SUBSTANTIVUL	65
CARTEA – OBIECT CULTURAL	5	Actualizare.....	65
EDITURA. COLECȚIA. ASTERISCU. SUBSOLUL DE PAGINĂ.....	5	EXERCIȚII COMPLEXE	67
NOȚIUNI DE SINTAXĂ	6	TEST.....	73
Actualizare.....	6	SUBSTITUȚII AI SUBSTANTIVULUI.	
TEST.....	9	PRONUMELE ȘI NUMERALUL	74
LEXICUL	10	PRONUMELE.....	74
SENSUL CUVINTELOR ÎN CONTEXT.....	10	Pronumele personal.....	74
MIJLOACE DE ÎMBOGĂȚIRE A VOCABULARULUI (ACTUALIZARE)	10	Pronumele și adjectivul pronominal posesiv.....	76
Împrumuturile.....	12	Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ.....	76
PLEONASMUL. PARONIMELE.....	12	Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât.....	77
SINONIME. ANTONIME. OMONIME (ACTUALIZARE).....	12	Pronumele interogativ. Pronumele relativ.....	79
CUVINTE POLISEMANTICE.....	13	Pronumele și adjectivul pronominal negativ.....	82
EXERCIȚII COMPLEXE	14	Adjectivul pronominal de întărire.....	84
TEST.....	22	EXERCIȚII COMPLEXE	84
NOȚIUNI DE FONETICĂ	24	TEST.....	92
Actualizare.....	24	NUMERALUL	93
Folosirea corectă a accentului în limba română.....	25	Actualizare.....	93
EXERCIȚII COMPLEXE	25	EXERCIȚII COMPLEXE	94
TEST.....	27	TEST.....	95
VERSIFICAȚIA.....	29	ADJECTIVUL	97
RIMA, RITMUL, MĂSURA VERSURILOR.....	29	Actualizare.....	97
CONCORDANȚA DINTRE FORMA GRAFICĂ A POEZIEI		Mijloacele expresive de redare	
ȘI IDEEA TRANSMISĂ DE ACEASTA.....	30	a superlativului absolut.....	101
FIGURILE DE STIL	31	Locuțiunea adjectivală.....	101
Actualizare.....	31	EXERCIȚII COMPLEXE	101
REPETIȚIA FONETICĂ (ALITERAȚIA).....	31	TEST.....	104
METAFORA.....	32	PĂRȚILE DE VORBIRE NEFLEXIBILE	
HIPERBOLA.....	33	ADVERBUL. PREPOZIȚIA. CONJUNCȚIA. INTERJECȚIA	106
TEST.....	34	ADVERBUL.....	106
VERBUL	35	Actualizare.....	106
Actualizare.....	35	Adverbele relative și adverbele interogative.....	109
FUNȚIILE SINTACTICE ALE VERBELOR		Adverbele nehotărâte.....	111
LA MODURI NEPERSONALE.....	39	Adverbele și locuțiunile adverbiale predicative.....	112
ALTE VERBE COPULATIVE.....	40	EXERCIȚII COMPLEXE	114
DIATEZELE.....	41	PREPOZIȚIA. LOCUȚIUNEA PREPOZIȚIONALĂ.....	117
VERBE PERSONALE ȘI IMPERSONALE.		Actualizare.....	117
PROPOZIȚIA FĂRĂ SUBIECT.....	42	Locuțiunea prepozițională.....	118
LOCUȚIUNEA VERBALĂ.....	42	EXERCIȚII COMPLEXE	119
EXERCIȚII COMPLEXE	43	CONJUNCȚIA. LOCUȚIUNEA CONJUNCȚIONALĂ.....	122
TEST.....	45	Actualizare.....	122
GENURI ȘI SPECII	47	Locuțiunea conjuncțională.....	123
GENUL EPIC. NUVELA.....	47	EXERCIȚII COMPLEXE	123
Lexic.....	52	INTERJECȚIA (ACTUALIZARE).....	127
Caracteristici ale genului epic.....	52	EXERCIȚII COMPLEXE	128
Momentele subiectului în opera epică.....	53	TEST.....	129
Moduri de expunere.....	54	TESTE SUMATIVE	130
Personaje. Modalități de caracterizare		TEST DE EVALUARE SEMESTRIALĂ – SEMESTRUL I	138
a personajului în textul epic.....	54	TEST DE EVALUARE SEMESTRIALĂ – SEMESTRUL AL II-LEA	140
Caracteristici ale speciei.....	56	TEST DE EVALUARE FINALĂ	143
TEST.....	58	EVALUAREA COMPETENȚELOR DE LECTURĂ ȘI SCRIERE.	
GENUL LIRIC. IMNUL.....	60	TESTE DUPĂ MODELUL EVALUĂRILOR INTERNAȚIONALE	145
TEST.....	62		
GENUL EPIC – GENUL LIRIC (SINTEZĂ).....	64		